

Onderzoek De schade hersteld?

Een onderzoek naar herstelbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen

Auteurs Henk Ferwerda en Ilse van Leiden

Uitgave Bureau Beke, Bekereeks, Arnhem, 2012

Trefwoorden Jeugdcriminaliteit, interventies

Via Vlot Bekeken kunt u in korte tijd kennis nemen van de inhoud en resultaten van een door Bureau Beke uitgevoerd onderzoek.

Sinds circa vijftientig jaar kent Vlaanderen herstelbemiddeling als alternatieve afhandelingsvorm voor jeugdige delinquenten. Herstelbemiddeling betreft een communicatietraject tussen de minderjarige verdachte, zijn ouders en het slachtoffer met als doel de schade ten gevolge van een als misdrijf omschreven feit te herstellen. Deelname aan de herstelbemiddeling is vrijwillig. Jaarlijks maken ruim vierduizend jongeren gebruik van het aanbod. Het onderzoek naar deze Vlaamse herstelgerichte constructieve afhandelingsvorm levert ook voor het Nederlandse 'jeugdveld' waardevolle kennis op.

Achtergrond

Herstelbemiddeling is vrijwillig en kan na het plegen van een als misdrijf omschreven feit aan een minderjarige worden voorgesteld door het parket van de Procureur des Konings of door de Jeugdrechtbank. De bemiddeling wordt begeleid door een onafhankelijke bemiddelaar die werkzaam is bij een van de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling in Vlaanderen (HCA-diensten). Tijdens het traject proberen de partijen tot een gezamenlijke oplossing te komen en krijgen ze de kans om zelf te zoeken naar de best mogelijke oplossing voor de gevolgen van de feiten. Dit kan onder andere bestaan uit een financiële compensatie, het aanbieden van verontschuldiging door de verdachte of juist de afspraak om elkaar met rust te laten. De onderlinge afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst. Het resultaat van het bemiddelingsproces wordt teruggekoppeld naar de verwijzer.

Focus en methoden van onderzoek

In opdracht van de Vlaamse Gemeenschap is nagegaan hoe herstelbemiddeling in de praktijk verloopt en wat de opbrengsten ervan zijn. Ook is gekeken naar de tevredenheid van de betrokken slachtoffers en verdachten over het herstelbemiddelingstraject. Tenslotte zijn de werkzame factoren van herstelbemiddeling in kaart gebracht.

Hiertoe zijn in een vragenlijstonderzoek gegevens verzameld in 301 bemiddelingstrajecten die in 2010 en 2011 hebben gelopen. Daarnaast is een dossieronderzoek verricht op alle bemiddelingsdossiers uit 2008 waarmee informatie is vergaard over 3.440 unieke minderjarige verdachten en 3.807 unieke slachtoffers die een aanbod kregen voor herstelbemiddeling. Voor een steekproef van 400 minderjarige verdachten werd nagegaan of, en zo ja waarvoor, ze voorkomen in DOMINO;

Web Mail Twitter

Bureau Beke
Rijnkade 84
6811 HD Arnhem
T 026 443 86 19

een systeem dat onder andere een beeld geeft van de hulpverleningscontacten. Met jeugdrechters, magistraten, parketcriminologen en coördinatoren van diensten voor herstelbemiddeling (HCA-diensten) werden interviews gehouden. Tot slot werd in interviews met tien slachtoffers en tien minderjarige verdachten teruggekeken op het herstelbemiddelingsproces dat zij hebben doorlopen.

Belangrijkste resultaten

- Ondanks dat herstelbemiddeling altijd overwogen moet worden, gebeurt dat niet in alle gevallen. Herstelbemiddeling wordt zelden voorgesteld door de Jeugdrechter, de meeste verwijzingen komen van de Procureur des Konings.
- In ruim de helft van de gevallen wordt er geen herstelbemiddeling opgestart, vaak omdat het slachtoffer het aanbod afwijst. De meeste verdachten zien het niet als een straf.
- Diefstal, vernieling, vandalisme en brandstichting liggen het vaakst ten grondslag aan een herstelbemiddeling.
- De snelheid waarmee de herstelbemiddeling op het feit volgt, heeft geen invloed op het resultaat.
- In een kwart van de bemiddelingen gaan de partijen daadwerkelijk met elkaar om tafel, de overige bemiddelingen verlopen indirect. De directe bemiddelingen leiden vaker tot een volledig doorlopen traject en worden door de slachtoffers meer gewaardeerd.
- De medewerking en attitude van de verdachte en het slachtoffer tijdens het traject zijn van invloed op het resultaat.
- Tussen de gerechtelijke arrondissementen en tussen de HCA-diensten zijn er accentverschillen in werkwijzen en de verwijzers hebben soms andere verwachtingen van herstelbemiddeling dan de wettelijke finaliteit inhoudt.
- Het tegelijkertijd voor de Jeugdrechter vorderen en het aanbieden van een herstelbemiddeling aan een verdachte zijn geen stok achter de deur.
- Na het bemiddelingsproces schamen verdachten zich meer, hebben meer begrip voor het slachtoffer gekregen en verwachten een gedragsverbetering.
- De verdachten en slachtoffers zijn overwegend positief over het verloop van het proces. De medewerking van de tegenpartij is daarbij van belang. Schadeherstel en spijtbetuyging leiden tot grotere tevredenheid.
- Ruim de helft van de verdachten heeft na de herstelbemiddeling geen bemoeienis meer gehad met de hulpverlening.

[Meer informatie](#)

Henk Ferwerda en Ilse van Leiden

Publicatie bestellen